

İstatistik adı

Bankalarca Mevduatlara Fiilen Uygulanan Azami Faiz Oranları(Stok-Aylık)

Veri: Kapsam, Dönemsellik ve Zamanlılık

Kapsam karakteristikleri

Çalışmanın amacı: Mevduatlara fiilen uygulanan azami faiz oranları yardımıyla mevduat bankalarının mevduat faizlerini vade ve para birimi bazında takip ederek ekonomik karar alıcılar ve diğer veri kullanıcıları için uluslararası standartlarda karşılaştırılabilir, güvenilir, kaliteli istatistiklerin üretilmesi amaçlanmaktadır.

Verinin tanımı: Mevduat bankalarının mevduat türleri ve vadeler itibarıyla ilgili ay içinde uygulanan en yüksek yıllık basit faiz oranlarını gösteren bir veri topluluğudur. Fiilen uygulanan azami faiz oranları Türk Lirası, ABD Doları ve Euro cinsinden yayımlanmaktadır.

Mevduatlara fiilen uygulanan aylık azami faiz oranlarının derlenmesinde kullanılan istatistik kavram ve tanımlar Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) "Parasal ve Finansal İstatistikler El Kitabı-2000 (MFSM 2000)" de yer alan kurallara dayanmaktadır. Bu el kitabında IMF söz konusu faizlerin piyasa faizlerini yansıtan efektif faiz oranı olmasını tavsiye etmekte ancak ülkeleri raporlama, örnek şablonlar, faizlerin bileşiklendirmesi, ağırlıklandırılması ve diğer hesaplamalar konusunda serbest bırakmaktadır. Fiilen uygulanan azami faiz oranı raporlamaları ECB'nin regülasyonları ve ESA 2010 faiz oranları raporlama kapsamına yakınsamaktadır

İstatistiksel kavramlar ve tanımlar:

Banka: Mevduat bankalarını kapsamaktadır.

Yerleşiklik: Yurtiçi ve yurtdışı işlemler, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ındaki yerleşiklik kurallarına uygun olarak sektörlere ayrılmıştır.

Buna göre;

Türkiye'de yerleşik kişiler: Yurt dışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişileri,

Dışarıda yerleşik kişiler: Türkiye'de yerleşik sayılmayan gerçek ve tüzel kişileri kapsamaktadır.

Bu kapsamda MT fiilen uygulanan azami faiz oranı istatistikleri bankaların yurtiçi ve yurtdışı şubeleri adına yurtiçinde toplanan mevduatı içermektedir.

Fiilen Uygulanan Azami Faiz Oranı: Bankaca, müşteri bazında her bir mevduatın türü ve vade dilimine göre fiilen uygulanan en yüksek basit faiz oranını ifade eder.

Para cinsi: Türk Lirası, Amerikan Doları, Euro ve bunlar dışındaki döviz cinsleri için Diğer yabancı para döviz cinslerini ifade eder. Türk Lirası dışındaki tüm döviz cinsleri ilgili haftanın son iş gününe ait bankanın gişe döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilmesiyle raporlanması esastır.

Mevduatlara aylık fiilen uygulanan azami faiz oranı istatistiklerinde kullanılan finansal araçlar aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır;

Altın: Uluslararası standartta olan altın bir finansal araç olarak izlenmektedir.

Mevduat: Türk parası ve yabancı para mevduat, "Tasarruf Mevduatı", "Resmi Kuruluşlar Mevduatı", "Ticari Kuruluşlar Mevduatı", "Bankalar Mevduatı", "Diğer Kuruluşlar Mevduatı" hesaplarında izlenmektedir. İlgili düzenlemelerle belirlenen mevduat vadesiz, 1 aya kadar vadeli (1 ay dahil), 3 aya kadar vadeli (3 ay dahil), 6 aya kadar vadeli (6 ay dahil), 1 yıla kadar vadeli (1 yıl dahil), 1 yıl ve daha uzun vadeli (1 ay, 3 ay, 6 ay ve yıllık faiz ödemeli) ve bu ana vadelerin altında kırık vadeler ile birikimli mevduat ve değişken faizli mevduat olmak üzere bölümlenmiş olup, mevduatta meydana gelecek değişikliklere paralel olarak vade ayırımında düzenleme yapılmaktadır. Mevduatların tür ve vadelere bölümlenmesi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nca yayımlanan Tek Düzen Hesap Planı, Bankamız Mevduat ve Katılım Fonlarının Vadeleri ve Türleri Hakkında Tebliğ ile 26 Aralık 2011 tarihli MT Formları Hakkındaki talimat ile belirlenmiştir.

Sınıflamalar:**Sektör sınıflaması:**

Mevduatlara fiilen uygulanan azami faiz oranı istatistiklerinin derlenmesinde raporlama yapan bankalara yol göstermek amacıyla sektör sınıflaması Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nca yayımlanan Tek Düzen Hesap Planı'ndaki gerçek ve tüzel kişiler sınıflamasına uygun olarak hazırlanmış olup uluslararası standartlarla büyük ölçüde uyum sağlanmıştır.

Finansal Araç Sınıflaması: Aylık fiilen uygulanan azami mevduat faiz oranı istatistiklerinde kullanılan finansal araç sınıflaması uluslararası standartlarla uyumludur.

Altın

Mevduat

Hedef kitle: Kamu kurum ve kuruluşları, IMF, OECD, Eurostat, BIS gibi uluslararası kuruluşlar ile özel sektör ve akademisyenler, savcılıklar, mahkemeler, avukatlar, vergi daireleri ve şahıslar.

Coğrafi kapsam: Tüm Türkiye'dir.

Coğrafi düzey: Yoktur.

Sektörel kapsam: Türkiye'de yerleşik bankaların yurtiçi sektörler ve yerleşik olmayanlar ile yaptığı işlemleri kapsar.

Zaman kapsamı: Veriler, Aralık 2011 döneminden başlamaktadır.

Diğer kapsam: Yoktur.

Kapsamdaki sınırlılıklar: Yoktur.

İstatistiksel birim: Raporlama yapan birimdir.

Temel dönem/yıl: Yoktur.

Referans dönemi: Bir önceki ay.

Ölçü birimi:

Değişken/Gösterge	Ölçü Birimi
Faize İlişkin Değişkenler	%

Dönemsellik

Verinin toplama sıklığı: Aylık

Verinin yayımlama sıklığı: Aylık

Zamanlılık

Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi(gün): 23

İlk sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 30

Nihai sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün):
30

Kamuoyunun Bilgiye Erişimi

Yayımlama takviminin önceden duyurulması

Veriye ilişkin yayımlama takvimi: Yayımlama takvimi kamuoyuna önceden duyurulmaktadır. Her yılın ilk işgünü internet sitemizde yayımlanmaktadır.

Veri yayımlama takviminin internet adresi: <http://www3.tcmb.gov.tr/veriyaytakvim/takvim.php>

Veri dağıtım politikası: Her ay internet sayfasında yayını gerçekleştikten sonra bankamıza üye abone kurum ve kuruluşlara ilgili tablonun yayımlandığına dair bilgi verilmektedir.

Eş zamanlı yayımlama

Tüm kullanıcılar ile aynı anda paylaşılıp paylaşılmadığı: Paylaşıyor.

Basın veya diğer belirli kullanıcılar ile özel anlaşmalar kapsamında verinin önceden paylaşılıp paylaşılmadığı: Hayır

Bütünlük

Resmi istatistiklerin üretilmesine ilişkin şartlar, koşullar ve gizlilik

İstatistiklerin toplanması, işlenmesi ve dağıtımına ilişkin sorumluluk: TCMB Veri Yönetişimi ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü sorumludur.

Veri üreten kuruluşlar ile veri paylaşımı ve koordinasyon: Veri yayımlandıktan sonra IMF, ECB gibi yabancı kuruluşlar ile BDDK ve Hazine Müsteşarlığı gibi kurum ve kuruluşlara, savcılıklara, mahkemelere, avukatlara, vergi dairelerine ve şahıslara talep edilen bazı veriler gönderilmektedir.

Bireysel cevaplayıcılara ait verinin gizliliği: Söz konusu veriler, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 25 Nisan 2001 tarih ve 4651 sayılı Kanunla değiştirilen 43.maddesinin 5.fıkrasında yer alan "...Banka, toplanan istatistikî bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanları yayımlayamaz, açıklayamaz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında resmi veya özel herhangi bir makama veremez. Bu bilgiler istatistiki amaçlar dışında ve ispat aracı olarak kullanılamaz" hükmü gereğince "gizlilik ilkesi" çerçevesinde değerlendirilecek ve üçüncü kişilere açıklanmayacaktır."

İstatistik üretiminde çalışanlar, olanaklar, finansman: Toplamda 3 kişi çalışıyor olup, çalışanların hepsi üniversite mezunudur. Bilişim kaynakları açısından bir sorun bulunmamaktadır. Tablo hazırlama sürecinde herhangi bir teknik sorunla karşılaşıldığında Bankamız Bilişim Genel Müdürlüğü tarafından gerekli teknik destek sağlanmaktadır.

Kullanıcı ihtiyaçlarının izlenmesi: Yılda bir kez olmak üzere web ortamında "İstatistik Kullanıcı Anketi TCMB Uygulaması" çalışması yapılmaktadır.

Kalite politikası: Verilerin uluslararası standartlarla tam uyumlu yayımlanması; zamanlılık ve tutarlılık açısından öncü ülkelerden biri olmak.

Kalitenin izlenmesi: Veriler yayımlanmadan önce çapraz kontrolleri ve tutarlılık kontrolleri yapılmaktadır.

İstatistiklerin yansızlığı: Bankalardan alınan mizana dayalı MT formları gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra tablolara yansıtılmaktadır. İstatistikler yansızdır.

Veri kaynakları: Banka verilerinin kaynağı; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nca düzenlenen Tekdüzen Hesap Planı ve Bankamız talimatları çerçevesinde hazırlanmış olan ve mevduat bankalarından aylık olarak temin edilen MT formlarıdır.

Yöntem:

Vadeler, mevduat türleri ve para birimleri bazında hazırlanan bankacılık sektörü mevduatlara aylık fiilen uygulanan azami faiz oranları, mevduat bankaları tutar ve faiz kalemlerinin sıralandığı formlardan yola çıkarak, mevduat bankalarından oluşan sektörün ayrıntılı verileri oluşturulmaktadır.

Aylık fiilen uygulanan azami faiz oranları basit faiz oranı olarak bankalar ve Bankamızca hesaplanır.

Kayıt esasları: Mevduat bankalarından oluşan bankacılık sistemi verileri, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları paralelinde hazırlanan Tekdüzen Hesap Planı kapsamında temin edilmekte olup, mevduat faizleri tahakkuk bazlı kayıt edilmektedir. Mevduatlar nominal değer ve orijinal vadeler üzerinden gösterilmektedir.

Değerleme: Yabancı para cinsinden varlık ve yükümlülüklerin değerlemesi her banka tarafından kendi uyguladığı gişe döviz alış kuru üzerinden yapılmaktadır.

Netleştirme: Fiilen uygulanan azami mevduat faiz oranına ilişkin cetvellerde bildirilen stok mevduat tutarları referans dönemi olan ilgili ayın son iş günü bakiye veren stok mevduat kalemleri olup net olarak sunulmaktadır.

Uluslararası Standartlarla Farklılıklar: Fiilen uygulanan azami mevduat faiz bildirimleri **Bankamız düzenlemelerine uygun olarak hesaplanmaktadır ve uluslararası standartlardan farklılık gösterebilmektedir.** Mevduatlara ilişkin işlemiş faizler (tahakkuk faizleri), MFSM 2000 (Parasal ve Finansal İstatistikler El Kitabı)'ndaki gibi tahakkuk faizlerinin ait oldukları finansal aracın içerisinde gösterilmektedir. Ancak mevduatların vade yapıları Türkiye'ye özgü Tek Düzen Hesap Planı'ndan kaynaklı olarak uluslararası standartlarla farklılık gösterebilmektedir.

Dağıtım şekilleri: Tablo, zaman serisi olarak web sitemizde EVDS/Faiz İstatistikleri sekmesinde yayımlanmaktadır.

İstatistiklerin hatalı yorumlanması ve yanlış kullanımına ilişkin görüş belirtme/tekdizip: Veriler yayımlandıktan sonra yayım organlarında hatalı kullanımı önlemeye yönelik düzenli bir takip yapılmaktadır.

İstatistiksel veri toplama, işleme ve dağıtımdaki şartlar ve koşulların açıklanması: Önceden duyurulan yayım takvimine uygun olarak verilerin zamanında yayımlanması.

Mevsimsel düzeltme: Mevcut yayımlanan verilerde mevsimsel düzeltme yapılmamaktadır.

İstatistiğin toplanması, işlenmesi ve dağıtılması süreçlerinde bağlayıcı olan mevzuat:

- 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (25.4.2001 tarih, 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli) Madde 43

Yayımlanmadan önce veriye devlet birimlerinin içeriden erişimi	Yoktur.
İstatistiklerin yorumlanarak yayımlanması	Yorum yapılmadan yayımlanıyor.
Yenileme ve yöntemdeki büyük değişikliklerin önceden bildirimi	<p>Revizyon takvimi: Aylık fiilen uygulanan azami faiz oranları, referans dönemini takip eden ayın 23.üncü iş günü yayımlanmaktadır. Kapsamlı ve yüksek tutarlı güncelleme gereken durumlarda dipnotlarla açıklanmak kaydıyla, geçmiş aylara ait veriler revize edilebilmektedir.</p> <p>İlk verinin ve revize edilmiş verinin tanımlanması: Aylık fiilen uygulanan azami faiz oranı istatistikleri, referans dönemden sonra 1 ay gecikme ile yayımlanmaktadır.</p> <p>Metodoloji, veri kaynağı ve istatistiksel tekniklere ilişkin büyük değişikliklerin önceden duyurulup duyurulmadığı: Tablolarda veya metodolojide gerçekleşecek değişiklikler TCMB web sitesinde veriye ilişkin sayfada önceden duyurulur.</p>

Kalite

İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve kaynaklara ait dokümantasyonun yayımlanması	
Bileşen detayının, ilgili veri ile uyumlaştırmanın, kabul edilebilirliğinin güvencesini sağlayan ve istatistiksel çapraz sorguları destekleyen istatistiksel çerçevenin yayımlanması	<p>Verinin içsel tutarlılığı: Mevduatlara fiilen uygulanan azami faiz oranları ve mevduat tutarları veri seti içerisinde birbiriyle tutarlıdır.</p> <p>Verinin zamansal tutarlılığı: Karşılaştırılabilir zaman serileri, Aralık 2011 döneminden itibaren başlamaktadır.</p> <p>Verinin sektörler arası ve alanlar arası tutarlılığı: Mevduat tutarlarına ilişkin veriler bankaların mizan verileri ile tutarlıdır.</p>

Notlar

Metaverinin son güncellenme tarihi	05/01/2021